Setkání u studny

P?vod materiálu
Lenka Ridzo?ová
Po?adí v lekci
22

Téma

Ježíš p?išel pro všechny. Slovo se stává studnou života.

Cíl

- D?ti si uv?domí, že víra je tak d?ležitá jako voda, když máme žíze?.
- D?ti uslyší, že p?ed Pánem Bohem si nemusíme hrát na dobré a dokonalé lidi.
- D?ti p?emýšlejí, co to znamená se setkat s Ježíšem.

Pro u?itele

Biblický text: J 4,1–30

Výkladové poznámky

Pro výkladové poznámky jsem použila knihu bratra Johna z Taizé: **Setkání u studny**. Zám?rn? jsem v poznámkách nechala otázky, které jsou ur?ené více nám, dosp?lým u?itel?m ned?lní školy, abychom se zamysleli (také) nad svou vírou, nad tím, co je jejím zdrojem.

Studna: Pramen života, shromaždišt?, místo konfliktu (starozákonní spory o studn? — p?íb?h o Izákovi), místo smí?ení, místo setkání (zvl. muže a ženy — nap?.: služebník Abraham?v se u studny setkal s budoucí ženou pro Izáka; setkání Jákoba a Ráchel).

1–3: **B?h na cest?, putující** (ne/jen B?h „naho?e“).

4: **Musel projít Sama?skem.** Výraz, že Ježíš n?co „musel“ nebo n?co n?jak „muselo“ být, je v evangeliích ? ast?ji. Mluví se zde o Boží v?li a Ježíšov? poslání a poslušnosti. Jeho cesta tudy vedla mj. proto, aby se mohl setkat se Sama?ankou a pomoci jí. Židé a Sama?ané — znesvá?ení brat?i; v o?ích Žid? jsou Sama?ané mén? cenní. Ježíšova p?ítomnost v Sama?í — snaha o odstran?ní dávného rozkolu severu a jihu.

5–6: **Ježíš je unaven: B?h vstupuje do lidských podmínek, ú?ast na našem život?.** Je kolem poledne — touto dobou se ke studni nechodí, je moc horko (žena tam asi jde proto, aby se nesetkávala s lidmi, kte?í jí pohrdají)

7a: **Sama?anka.** Je úpln? jiná než Nikodém p?edchozí kapitoly. Ze života, který Ježíš touží ?lov?ku nabídnout, není nikdo vylou?en. Ježíš p?išel pro všechny, pro jednoho každého ?lov?ka konkrétn?.

7 b–8: **Hlad a žíze? — zadarmo v Sama?í u?edníci nic nedostanou, jdou nakoupit.** Ježíš p?ijal za vlastní lidskou žíze? (pak i na k?íži). Otázka: Po ?em žízním (pro sebe, pro církev, pro sv?t)? Žádá po mn? B?h n? co? Je možné tyto touhy naplnit? Uvádí se zde do pohybu proces smí?ení — Žid? a Sama?an?; muže a ženy (Bible se nezam??uje tolik na jednotlivce jako na vztahy). Otázka: Jak je v textu vyjád?eno odpušt?ní? Otázka: Jaké kolem sebe vidím rozd?lení? Jak to ud?lat, aby má prosba o odpušt?ní nevedla k ponížení

druhého ?lov?ka, ale k posílení d?stojnosti?

9: **Údiv — ?lov?k schopný údivu je otev?ený pro nové v?ci.** Opakem víry není až tak váhání a pochybnost, ale spíš p?esv?d?ení, že mám na všechno odpov??.

10: **Nabídka zm?ny hodnot; prom?na z dávání na dostávání, žena zjiš?uje, že je mnohem d?ležit?jší prosit a dostávat, než dávat.** Otázka: Jsme schopni ?íct (t?eba nev??ícímu ?lov?ku), co nám B?h dává? Lidé ?asto vidí Boha jako toho, komu musí n?co dávat, n?co pro n?j konat, náboženství vnímají jako úsilí. P?itom ale dává B?h (Syna, život, VP). Projevuje se zde janovská hra se slovy.

11–12: **Údiv se m?ní ve zv?davost.** Otázka po Ježíšov? p?vodu, po jeho identit? (kdo jsi? jsi snad v?tší než Jákob?).

13–14a: **Žíze? bude kde uhasit.** Ježíš ne?íká, že lidské touhy jsou špatné, ale ukazuje jejich hlubší rozm?r.

14 b: **Jan 3,34 — vylití daru Ducha v plnosti.** Duch svatý definitivn? zprost?edkovává skute?nost živého Boha.

15: **Modlitba — prosba, abych nem?la žíze?, uv?domila si svou žíze?.** Otázka: Jsou v našich modlitbách naše vnit?ní p?ání a touhy? Jaké biblické texty pomohou vyjád?it tuto touhu, resp. modlitbu?

16: **Zavolej svého muže.** Víra nemá odd?lovat od bližního. Otázka: P?ibližuje mne víra k mým nejbližším, nebo m? od nich vzdaluje?

17–18: **?ekla jsi pravdu.** Od Ježíše žena neslyší ani jedno negativní slovo (hodnocení jejích vztah?).

21: **Ctít.** Už nebude t?eba náboženských povinností (chodit na posvátná místa, ob?tovat…).

23–24: **V Duchu a v pravd?.** Pravda jako opak neúplnosti — podle Jana: Duch zde zastupuje Boha a zejména Ducha svatého. Pravda je Boží zjevení v Ježíši Kristu — jediná cesta, jak uctívat v Duchu a pravd? , je získat od Ježíše dar živé vody — pak jsme schopni odpov?d?t (stát se odpov?dnými v??ícími; víra je odpov??). Otázka: Co se m?ní v mém život?, pokud si uv?domím, že B?h m? za?al vyhlížet ješt? d?ív, než jsem ho za?al hledat sám?

27: **P?edávání víry není jednostranné, ti, kte?í evangelizují, jsou také evangelizováni.** Otázka: Co jsem získal od lidí, kterým jsem pomohl, s kterými jsme sdílel víru?

31–34: **Pro Ježíše je pokrmem jeho ?innost, sytí ho n?co d?lat.** B?h je láska; rozdává se do krajnosti, lidskými m??ítky: B?h nemá rozum, B?h je šílený láskou.

28–30: **Žena se stává apoštolkou, sv?dkem.** V?dro (jako jinde sít? rybá??) je náhle symbolem starého života, už je nepot?ebné. Jít v Ježíšových stopách znamená neustále zjednodušovat sv?j zp?sob života. Otázka: Co v mém život? zaujímá roli v?dra, sít?? Sv?dkové se nesnaží p?itáhnout k sob?, ale k Ježíši Kristu.

Úskalí

Zvlášt? pro menší d?ti je t?eba p?íb?h zjednodušit, ?ím mén? postav, tím je to p?ehledn?jší. Úskalím (jako ostatn? ve v?tšin? vypráv?ní) m?že být rozhodnutí, co vynechat, ?emu se v?novat.

Odkazy

John z Taizé: *Setkání u studny.* Kostelní Vyd?í: Karmelitánské nakladatelství, 2011.

Odkazy na starší p?ípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro d?ti

P?edškoláci

(Podle starší p?íru?ky Církevní rok.) Na úvod nechat d?ti zahrát n?jakou b?hací hru nebo je nechat ud?lat rychle n?jaký úkol — deset žabák?, pár d?ep?, desetkrát sko?it „panáka“ s upažením a p?ipažením. Ú?elem je, aby se d?ti trochu zadýchaly.

Má tady n?kdo žíze?? Proto je tu džbán s vodou! Je dobrá, chladivá. ?lov?k se jí m?že po?ádn? napít nebo si s ní t?eba opláchnout obli?ej, když je unavený nebo je mu moc veliké horko.

Kdy míváte nejv?tší žíze?? (Po b?hání, v saun?, když má ?lov?k teplotu, v lét? na sluní?ku, na poušti.)

Velikou žíze? má ?lov?k na poušti — ta je samý písek, nikde žádný stín, vedro, uff. *(Ukázat d?tem obrázek poušt? — možnost doptat se, kdo byl t?eba n?kdy u mo?e — pouš? je jako pláž bez mo?e.)*

Na poušti se ?lov?k nejvíc pot?ebuje napít, ale kde vzít vodu? Potoky ani ?eky tu moc nete?ou! Voda se ? erpá ve studni. *(Ukázat obrázek studny, vysv?tlit, jak se to d?lávalo v Ježíšov? dob?.)*

Postavíme si takovou studni taky! *(Postavit ohrádku z kostek kolem džbánu s vodou nebo dát na dno modrý papír/šátek.)*

P?edstavte si, že jsme na poušti. Kdo bude pot?ebovat vodu ze studn?, aby se napil? *(Já, vy, ale taky tihle všichni na obrázcích.)*

Všichni pot?ebují vodu, aby je nebolela hlava, aby mohli skákat a radovat se, aby mohli žít. Bez vody to nejde. Bez ?eho ješt? ne? *(Bez jídla, spaní, rodi??, vzduchu… opatrn? návrhy komentovat — bez po?íta?e to jde, ale t?eba bez lásky ne.)*

Ježíš takhle jednou sed?l u studny a povídal si s jednou paní o vod?. V?d?la, že bez vody to v život? nejde a taky že dá spoustu námahy vodu nanosit dom? — vodovod s kohoutky nem?la! Ježíš jí ukázal, že on sám je n?co jako voda. Když máme žíze?, pot?ebujeme vodu. A když nás n?co trápí nebo když se n??eho bojíme, pot?ebujeme Ježíše, aby nám pomohl. Všichni — já, i vy, i ti na obrázcích.

Na záv?r by byla vhodná jednoduchá modlitba, nap?. díky za vodu a díky za Ježíše, který je tu pro všechny.

(V p?ípad?, že jsou d?ti opravdu úpln? malé, je možné z?stat jen u stav?ní studny a u toho, že žíze? máme všichni stejnou a všichni stejn? pot?ebujeme vodu.)

Pom?cky: Džbán s vodou a sklenice, obrázek studny, kostky, obrázek poušt?, obrázky k?es?an? r?zných denominací i barev pleti, modrý papír nebo šátek.

Hry s vodou: P?enést plný kelímek vody co nejrychleji. P?elít sklenici vody po lži?kách do jiné sklenice.

Mladší školní d?ti

V poledne je v Sama?sku horko. Lidé, pokud nemusí, jsou zalezlí n?kde doma nebo ve stínu, t?žkou práci d? lají rad?ji ráno nebo pozd?ji odpoledne. Také pro vodu se chodí ve?er. To se u studny sejdou všechny ženy z okolí a popovídají si.

Když Ježíš s u?edníky procházel Sama?skem, u m?ste?ka Sychar se zastavili u studny. Studni se ?íkalo Jákobova. Blížilo se poledne, u?edníci odešli do m?sta n?co nakoupit. Ježíš byl unavený a posadil se

u studny.

P?išla n?jaká žena.

Byla jediná, kdo chodí v poledne. Ona by ráda byla s lidmi, t?šilo by ji potkat u studny sousedky…

Ale — ona je mimo, vy?azená, neberou ji. Nestojí o pohrdavé pohledy a nep?íjemné poznámky. Nejrad?ji by z?stala doma, ale pot?ebuje vodu. Tak moc pot?ebuje vodu… Voda je život…

Dnes ale není u studny sama. Je tu n?jaký muž. Muži pro vodu normáln? nechodí.

Je to Žid. Ježíš.

„Dej mi napít, ženo. Pot?ebuji od tebe vodu.“

„Ode mne? Od Sama?anky? Od ženy, kterou všichni pohrdají?“

„Ano, od tebe.“

Žena pomalu zvedá hlavu, až se dívá Ježíši zp?íma do o?í. Ten muž ji bere vážn?, v jeho pohledu není pohrdání ani odsudek, mluví s ní jako s ?lov?kem.

Už dlouho se nikomu do o?í nedívala. M?la strach.

„Vždy? ani v?dro nemáš, ?ím bys tu vodu nabral? Tuhle studnu tady máme už od samotného praotce Jákoba. Ta stejná voda je tady zdrojem života pro lidi i zví?ata už spoustu generací.“

(Pozd?ji ta žena pochopí, kdo ji žádá o vodu. B?h, který je ?lov?kem. ?íká té žen?, že B?h sám jí m?že dát vodu života.)

„Ta voda ode mne by ale byla jiná. Po ní už bys nem?la žíze?.“

„Jak nem?la žíze?? Už bych nemusela chodit ke studni? To bych byla ráda. Voda je t?žká a navíc se tady setkává ?lov?k se sousedy.“

(Ta žena je stejn? nechápavá jako byl posledn? Nikodém, který nechápal, jak by se ?lov?k mohl znovu narodit.)

„Zavolej svého muže,“ ?ekne jí Ježíš.

Žena se zarazí. Ona p?ece…

„Nemám muže.“

„Tos ?ekla pravdu. M?la jsi už p?t muž? a ten, kterého máš te?, tv?j muž není.“

Žena se lekne. Odkud to ten ?lov?k všechno ví? On je snad opravdu prorok? Ví ty v?ci od Pána Boha?

„Pane, já v??ím, že jednou má p?ijít mesiáš, poslaný od Boha. S ním se má všechno zm?nit. Ale to bude až jednou… Nebo už s tím n?jak souvisíš? Už dneska s tebou se m?že n?co m?nit?“

„Nabízím ti takovou vodu, která m?že tv?j život zm?nit už te?. Sice budeš dál muset chodit pro vodu na pití ke studni, s tím ti nepom?žu, ale budeš se víc usmívat, budeš se t?šit na nový den, možná najdeš i odvahu se tady potkávat se sousedkami. Pán B?h ti odpouští, co jsi d?lala špatn?. M?žeš chodit se zvednutou hlavou,“ zkouší to žen? Ježíš vysv?tlit.

Žena tomu úpln? nerozumí, ale tuší, že se n?co m?ní.

P?emýšlí: „Pán B?h m? má rád. To nebylo náhodou, že jsem se tady s tím mužem potkala. Speciáln? za mnou ho Pán B?h poslal… Jsem pro n?j d?ležitá. Ta divná žíze?, smutek, strach, co bylo ve mn?, je pry?. Mám radost, musím to ?íct dalším lidem. Taky by se m?li s Ježíšem potkat.“

Starší školní d?ti

Pro ženu bylo d?ležité setkání a rozhovor s Ježíšem. Jsme schopni n?jak formulovat, jestli nám víra, chození do kostela, modlitba… n?co dává? Co? Dá se o tom n?jak n?komu (zven?í) ?íct?

Vymyslete, na co byste lidi mohli pozvat do kostela. (Podobn? jako žena šla lidem ?íct o svém setkání s Ježíšem. Bylo pro ni d?ležité a cht?la ostatní taky pozvat.)

P?esah

(M?že p?íp. posloužit i jako úvod k hodin? s n?kterou z v?kových skupin.)

Téma: voda

Napište na velký papír nebo tabuli slovo voda, pište ke slovu asociace. P?ípadn? je m?žete i t?ídit: pozitivní/negativní (záplavy)/voda v kostele (krom? k?tu t?eba také uklízení, va?ení ?aje apod.)

Rozeh?átí na za?átek hodiny

Každé dít? se p?edstaví slovy, co by bylo, kdyby bylo voda: Kdybych byl voda, tak bych byl… (déš?, rybník, záliv mo?e, p?íboj, ledovec, potopa…)

Aktivita — hra

P?ij?te s hodn? t?žkým batohem, který skoro neunesete.

S takovým batohem chodíme dost ?asto. Takový batoh s sebou táhla ta žena. Kv?li n?mu se na ni dívali okolní lidi ušklíbav?. (P?itom ale sami m?li svoje batohy taky p?kn? t?žké).

Na ženu se lidé dívali skrz prsty, pravd?podobn? byl její život dost komplikovaný, leccos asi pokazila. Bylo pro ni d?ležité, že ji Ježíš neodsoudil. Ani nás neodsuzuje, i když d?láme n?co špatn?. V kostele nebo p?i modlitb? o svých chybách m?žeme Pánu Bohu ?íct, ?íká se tomu vyznání vin. Vina je n?co, co nás tíží jako kámen v kapse nebo t?žký batoh. Odpušt?ní je velké odleh?ení. To žena z p?íb?hu zažila.

I d?ti v?tšinou v?dí, že ob?as ud?lají n?co špatn?. D?ti mohou dostat každé kámen, který chvíli drží v ruce a p?emýšlí, co ud?laly špatn?, pak ho mohou hodit do našeho velkého batohu.

Zt?žka s batohem dojdeme k pomyslné studni. Zde ho m?žeme odložit.

Pom?cky: T?žký batoh (plný kamení nebo n??eho jiného) a další kameny vedle n?j.

Poté m?žeme hrát s d?tmi hru *Na d?ležitost*:

D?ti sedí v kruhu, jedna židle je volná. (Uprost?ed kruhu m?že být odložený ten batoh s kamením.) Dít?, které má napravo od sebe volnou židli, ?ekne, aby si vedle n?j sedlo jiné dít?, protože…

Chci, aby si vedle m? sedl Adam, protože hezky zpívá…

Cíl hry: D?ti uslyší, co se n?komu jinému na nich líbí, na co je dobré… (obdoba toho, co zažila žena: Ježíš si jí cení.)

V posledních letech, kdy zažíváme sucha, se o vod? mluví víc než d?íve. Její dostatek není samoz?ejmostí. Povídejte si s d?tmi o tom, na co všechno je voda pot?eba a jak by se s ní dalo více šet?it.

Liturgie

Písn?

P?ed tvou tvá?í, Pane (SV 276); *Krá?el krajem poutník* (SV 163); *Pán B?h je láska* (EZ 203)

Biblický text k zapamatování

Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit nav?ky. (J 4,14)

Rituál

Na plakátu spole?n? hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vypráv?ní.

Zapalte sví?ku jako znamení sv?tla, chy?te se kolem dokola za ruce a opakujte ?i zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. P?ed tebou se Pane Kriste, Král? králi, dobrovoln? skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na za?átku setkání m?žete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na po?átku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl B?h.

Okénko do bohoslužeb

P?ihlaste se, kdo jste dnes ráno: umyli si obli?ej — osprchovali se — došli si na záchod — pili k snídani ?aj nebo kávu — oblékli si vyprané šaty…

Poté ukažte p?tilitrový kanystr (nebo n?kolik plastových lahví) a zeptejte se, komu sta?ilo takové množství vody.

(Na internetu je nap?. tato informace: Tém?? t?etina sv?tové populace, tedy 2,1 miliardy lidí, nemá podle nové studie OSN doma spolehliv? pitnou vodu.)

Modlitba

Pane Bože, n?kdy je na sv?t? hodn? sucho, málo prší, kytky a stromy vadnou. Hodn? lidí nemá dost vody nebo pro ni musí chodit n?kam daleko. Myslíme na n?. Odpus?, že si vody moc nevážíme.

N?kdy, Pane Bože, je sucho v nás vevnit?. Je nám smutno, je nám n??eho líto. Nebo jsme sami a nemáme komu ?íct, co nás trápí. Cht?li bychom se s tebou potkat, jako se s tebou potkala ta žena u studny. Pot? ebujeme od tebe pot?šení, požehnání, pomoc. Jsme rádi, že o nás víš. Amen.

Kam dále
Hauserová, Alexandra: Ježíš a Sama?anka (týden modliteb za jednotu k?es?an?) (k…
Využití biblických postavi?ek v biblické pastoraci s praktickou ukázkou J 4,1–1…
T?etí ned?le postní – ro?ní cyklus A (kanan.cz)
Odkaz na píse?
P?ed tvou tvá?í, Pane, nemám v?bec nic

Poutník a dívka (SV163)
Pán B?h je láska, to z Písma víš
Cílová skupina
P?edškolní
Mladší školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál p?ece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)
Biblický odkaz (kat)
Jan 4,1–30